

22 QUESTO VICIMA. An metus non cadens in virum constantem, quando est cauſa, sine qua vorum non emitteretur, illud irritat. Et non quidem disperamus, quando hic timore peccati fragilitatis personae cui incurrit, censetur cadens in virum constantem. Tunc enim irritat votum: vptote qui iuxta dicitur non, est vere cadens in virum constantem.

23 At difficultas est, quando is metus respectu personae cui incurrit, censetur leuis, & virtus constantis, at est causa fine qua non vorum emitteretur. Quidam dicunt id vorum, sive simplex, sive sollemnē professionis, sive ordinis facit, esse irritum in foro conscientiae, nullam obligacionem parere, secundum autem in foro extero. Dueantur, quod ius constitutus dicitur inter vrumque merum, innatus presumptione, quia presumit metus grauem esse causam, fine qua actus non fester: secundum autem de leui. At ius presumptioni innitis non habet locum in foro conscientiae, quando in eo contraria veritas constat. Præterea, quia metus grauius irritat, quod plenam confessio libertatem auferat. Ergo metus quoque leuis irritabit, quando cendam auferit, existens quoque causa vel actus fuit. Quia etiam pro fuderis potest alii rationibus, quas attuli lib. 4. de matrim. disp. 17. n. 2. ad probandum matrimonium simili metu irritat. Et sicut ibi n. 4. dixi hanc sententiam probabilem in matrimonio, id potissimum, si fulmineus iure naturali irritari matrimonium in metu extortum, ita hoc casu voti idem proflorus dicendum est. Et pro hac parte sunt DD. omnes, quosea disp. 17. n. 2. retulit idem tenet in matrimonio. Nam eadem libertas in matrimonio, & in voto exigitur & cedens metu vrumque irritatur. Et hanc partem tenet Nauar. Summa Latina c. 22. n. 51. vers. Se. pnum, vbi generaliter tradidit redditum actum infidicacem coram Deo, sufficere quilibet timorem minorum iustitiae, qui est causa fine qua non actus. Et in propriis terminis voti collimis professionis, & ordinis facit tenet Nauar. alias allegans lib. 1. consilij priori dicitur in tit. De his que vii. c. 1. n. 9. & conf. 3. u. 4. & conf. 5. n. 2. & lib. 3. tit. de regulis conf. 8. 4. & posteriori lib. 1. tit. de his que vii. c. 1. n. 9. & conf. 3. u. 2. & lib. 3. tit. de conuictu conf. 3. n. 4. Et loquentes de professione tenent idem Nauar. comment. 2. de regulari. n. 1. vers. ad 13. Manuel 2. 10. Summa c. 8. n. 9.

24 At multo probabilius est, non irritari quodcumque sit vorum, eo metu leui. Quia metus non irritat vorum, coquod quomodo cumque voluntarium auferat, sed quod prudenter & rationabiliter auferat, eligendo rem tam grauem, ac est vorum & professio, ratione illius mortuorum irritandi. Quod non contingit, quando metus est leuis, sed imprudenter & irrationaliter agitur. Nec venum est in ita in hoc casu inniti presumptione. Et ideo pro hac parte sunt DD. quos lib. 4. de matrim. disp. 17. n. 3. retulit hoc tenetes in matrimonio. Et in propriis terminis docent Sot. lib. 7. de iustitia q. 2. a. 1. ad 2. fine. Ludovicus Lopez 1. p. iudicavit. c. 45. fol. 3. vers. Non impedit. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punto 4. col. 1. Philaretus de officiis sacerdotis. tom. 1. p. 2. lib. 3. c. 18. vers. 10. Azor lib. 11. institut. moral. cap. 15. q. 7. Emmanuel Sa Summa, v. Metus. num. 3.

25 Ac quamvis metus hic non irritat, prestat faciliorē dispensandi causam. Sicut de errore circa cauſam impulsuum diximus cap. præced. n. 51. Quia similiter hic minor voluntarium. Item quia (v. probamus) lib. 4. de matrim. disp. 20. num. 9.) hic est sufficiens vi iuramentum homini praefitum relaxari valerat Episcopo.

26 Ex dictis deducitur, metu reuerentiā tunc tantum irritari professionem, & quodcumque vorum, quando cadit in virum constantem: nimis, quando ultra reuerentiā adsumtū minima, & probabilis timor aliquis malis grauius. Quippe in hoc solo casu cum cadere in virum constantem probanti late lib. 4. de matrim. disp. 6. a. 1. vsque ad 35. lib. 17. & 18. probanti illi irritati professionem, quan- do solū cadit in virum constantem. Et quoniam de profes- sione tacita difficultas peculiaris sit, an irritetur hoc metu, quando non est grauius: & ibi tres sententias retulit, a n. 35. attandem u. 39. probanti non irritari.

Primum dubium est. An hoc decretum comprehendat & vniuersas personas aliquam illarum actionum facientes?

Suarez 5. tom. in 3. p. disp. 23. sc̄t. 5. n. 8. ait vniuersas comprehendere. Quia explicat id decretum in eo comprehendi omnes & singulas personas, quacumque dignitate fungentes. At verius existimo non comprehendendi regem, vel imperatorem, bene tamē ceteras personas. Dicor, quod idem Tridentinum sc̄f 24. de matrim. c. 9. cildem profus verbis excommunicat cogentes ad matrimonium. At lib. 4. de matrim. disp. 22. fine, defendimus cum alijs non comprehendendi regem, vel imperatorem, sed indigere expressa mentione, vt comprehendantur.

3 Secundum dubium est, an comprehendantur qui cognitū ad religionis ingressum, vel ab eo impediti viros. Ratio dubitabiliſt. Quia etiā id decretum de solis cogentibus, aut impeditiis feminis loquatur; at eius ratio finalis, quia est libertati ingressus consilere, aquae procedit in viis coactis, aut impeditis. Decretum autem ex ratione finali, que eius anima est, extendit, aut restringit dicitur. Ut multis citatis probatur. *Tragud. tract. Cessante causa in principio, a. n. 13.* Præterea, quia videtur solarum sc̄minalium mencio facta, causa frequentioris vñus, eo quod illa frequentius cogantur, aut impeditantur. At vbi lex gratia frequentioris vñus aliquid decinet, non excludit casum minus frequentem. (V. probauit lib. 3. de matrim. disp. 20. n. 3.) Tandem quia his rationibus ducti antithesis non possintendi, prometas statutas viro rapienti feminam, extēdunt ad feminam vii raptricem. Quos retulit lib. 7. de matrim. disp. 12. n. 24. Et pronam vxoricio statutum extendunt ad vincitum alij, quos retulit codem lib. 7. disp. 16. n. 3. Et ita tenet. *Palios 4. d. 38. disp. 1. f. 8. 47. r. v. Rur. anathematizat.* Verum existimo nequaquam hos comprehendit. Dicor, quod idem Tridentinum sc̄f 24. de matrim. c. 9. voleat comprehendere eos qui cogant, sive viros, sive mulieres ad matrimonium, id expedit. Cum ergo in praesenti decreto exprimat solos cogentes, aut impediti feminas, non excedit ad eos qui cogant, aut impediti viros. Præterea quia non militat eadem ratio. Nam cum frequenter istum sit, feminam sic cogit, aut impediti: sed autem id accidat respectu viorum: & legisit, frequenter contingenitibus propicie. *I. Nam ad ea f. de legibus, consulto Tridentinum solum frequenter coactis sc̄minatum causum panis.* Quia ratione, & alijs ducti lib. 7. de matrim. disp. 1. n. 25. & disp. 16. n. 6. defendimus prometas statutas rapienti feminam, non extendit ad raptem vii, nec statutas vxoricio, extendit ad viricidium. Erta hanc partem sustinent Suarez. num. præced. allegato: & Bates 2. 2. g. 6. n. 1. dub. 3. ad fin. paulo ante argumentum. Solit. At in Concilio Mungunto, & referunt. prou. 20. q. 3. Ita utrius imponendam prometiam illis qui hereditatis acquirendae auaritia, aliquos decipiunt, ut religionem ingrediantur. Prometiam autem est, ut priuulent hereditate, eaque ad monachos hæredes deuoluntur. Quam conitar exigere iudicis sententiam, vñcituratur.

4 Tertium dubium est. An comprehendantur qui solo meru levi, aut non cadenti in virum constantem cogant? Et quidem certum est comprehendere, quando est metus specie personæ, cuiusconatur, est cadens in virum constantem, et respectu personæ fortioris est leuis. (Vt in simili probanti cap. præced. n. 21.) Sed difficultas est, quando respectu illius est leuis. Et videntur comprehendere. Quod Tridentinum omnino de sc̄minatum libertati propicie velit: quam eriam suo modo metus leuis auferat. Præterea, quia dicit, quomodo cumque cogant. Tandem quia Caetan. Summa, v. Excommunicatio, c. 41. & Nauar. Summa c. 27. n. 125. aiunt cogentes metu leui iudicem ab absoluendū ab excommunicatione, incutere excommunicationem latam. c. vñco, de his que vii, in 6. Et reddunt rationem, quod textus de cogentibus loquatur. Distinguitur an metus sit grauius, an leuis. Quodidem in decreto Tridentini cōtingit. At verius credo non comprehendere. Quia verius est, excommunicationem dicit cap. vñcione non incutere ob metum leuen. Ut sustinet ibi *Glossa* fin. & *Francis ibi. fine. Suarez. 10. 5. in 3. part. disp. 23. sc̄t. 4. n. 11. & concludit ibi *Glossa* hanc esse regulam generalem. solum*

illum metum inducere prometas constitutionum aduersus interentes metum, qui sufficiens est ad reuocanda ea quae periplu sunt. At metus leuis non irritat religionis professionem. Vi diximus c. præced. n. 23. Non ergo sufficit ad hanc excommunicationem. Secundo, quia decretum id ponale loquens de metu, debet intelligi de eo qui in iure metus reputatur: cuonmodi non est metus leuis. Quippe cogitata non reputantur in iure metu leuis. Ut explesse habetur l. Non timorem, 7. ff. de eo quod met. caus. Et fauet validē Bonifacius Clement. I. num. 3. de foro compet. vbi ait non habitationem in iure meritus. Et melius *Soulib. 7. de iust. q. 2. art. 1. ad 2. in fine*, vbi ait metum leuem in spiritualibus, ut in voto, non comprehendimus nomine. Tandem quia idem Tridentinum sc̄f 24. de matrim. cap. 9. rigidioribus verbis excommunicat cogentes ad matrimonium: cum addat, sive directe, sive indirecte cogant. Et ramen Enizque lib. 11. de matrim. cap. 6. num. 5. explicit de graui metu.

Comprehenderentur vero cogentes metu graui iuste illato. Ut si quispiam iustam delicti graui accusatioem minetur aliqui, nisi ingreditur religionem: retenta opinione probabili, quam c. præced. num. 19. tenent aliqui, nempe, irritati professionem hoc metu extortam. Quod si tenemus contraria, quam ibi n. 20. tenemus, vide licet, non irritari, dicendum est subinde non incurrit: iuxta regulam *Glossa*. præced. traditam. In vñcione tamen opinione dicendum est non incurri, quando metus non incurrit ad ext^{rem} quendam professionem, sed tantum datur via evadendi ex periculo metum patienti, si profiteri eligit. Quia is metus nullatenus professionis valer obstat. Ut diximus cap. præced. n. 5.

Hinc deducitur primò, quid dicendum sit de induc-⁶ tibus ad ingressum, vel professionem, promittente officium aliquod, vel favorem, vel aliud lucrum. Quos non incurrit dicendum est: quod id non sit cogere, sed sola luci spe inducere. Ut bene tractans de excommunicatione contra cogentes ad matrimonium, tradit Suarez. 5. tom. in 3. p. disp. 23. sc̄t. 5. n. 6. vbi addit. fecus est, si quis neget aliquid quod ex iustitia date illi tenetur, vel nimis differat stipendi debiti solutionem. Quia ait hanc esse saltem indirectam coactionem: & textus ille excommunicat cogentes direc^te, vel indirec^te. At dicendum est, cam esse coactionem directam, & ita illa cogentes ad ingressum, vel professionem, incurrit excommunicationem huius decreti, quamvis in eo non fiat mentio coactionis indirecta. Dicor, quia l. 1. de matrim. disp. 5. n. 28. late probauit esse metum viri constantis, quando quipiam per iuriam arcetur a lucro, ad quod ius habeat, fecus si ius non haberet. Et tamē intelligendum, quando id lucrum, seu dilatio stipendi cōseruentur ita gravis mala, ut metum viri constantis inducerent. Quod quando euenerat, dixi eadem disp. 5. n. 20. vñque ad 23. vñlate expliciti qualis bonorum amissio hunc merum incutiat.

Secondò deducitur, parentes qui filios minantur,⁷ fore vias non meliorent in ea parte, in qua possunt, ut iuxta leges Castellæ in tercia & quarta bonorum parte, nisi ingreditur religionem, non incurrit hanc excommunicationem. Quia cum libere possint quacumque ex descendentiis in ea parte preferre, nullum lucrum legi debitur eis denegant.

Tertiò deducitur, induentes precibus importunis ad religionis ingressum, non semper incurrit hanc censuram, sed quando illas preces tales sunt, ut metum viri constantis in illis concurredit: virgines minores, vel maximus timor reuerentiā personae sic importune infantis, ita ut persona rotunda nullatenus illi contradicere audeat. Ut late probauit lib. 4. de matrim. disp. 7. n. 5. & seqq.

Quarto deducitur, quid dicendum sit de induc-⁹ tibus dolos ad religionis ingressum. Videntur enim incurrit. Quia Tridentinum ibi expresse excommunicat cogentes quomodo cumque. At hoc quoddam coactionis genus est, & magis inuita malitia illa ingreditur, quam si

solus metus adseret. Quippe metus non affer voluntarium, sed minuit. Dols autem actui caulam prabens affer omnino voluntarium. Sed verius credo non incurtere. Quia cum decretum sit penale, & de sola coactio loquatur, non videtur ad dolum extendendum. Cum hic non dicatur vera coactio, quanvis voluntarium auferat.

10. Diversum tamen videunt fentendum de impedientibus mulierum voluntatem vel accipiendi, aut voti emitendi; quanvis enim ablique metu & dolo, religionis ingressum dissuadent, nulla iusta causa adducta, videunt incurtere excommunicationem impeditum in eo decreto statutum. Quod docet Salomon 2. 2. q. 6. a. 2. controversia 2. in fine rationum pro prima conclusione. Et potest probari. Quia Tridentinum ibi loquens de impedientibus dixit, Quoquomodo sine iusta causa impiderint. At precibus solis dicitur qui ad impedendum metu, vel dolo, nulla potest iusta causa subesse. Quare si de solis metu, vel dolo impedientibus, id decreatum intellegitur, inepta est etiam exceptio. Praterea quia si de solo metu intelligerer, dicer cogentes: ut in prior parte dixerat. At ex isto verius esse non incurtere, nisi quando metu vii constantis, vel dolo impeditum. Quia Tridentinum non dicit, Quomodo cumque impiderint, sed addidit voluntatem. At non dicit voluntatem, impeditum quispam, nisi quando innoluntarium inferi, illam metu graui, aut dolo impediens. Qui vero solis precibus viuit, non impedit, sed sponte voluntate mutare dicitur. Nec obstante contra, quia non dixit, Cogentes, ut comprehendere eos quid dolo impedit: quos in priori parte, vbi de solis cogentibus fuit sermo, defendimus. precedenti non comprehendere. Datur etiam iusta causa coactio impidiendi, vti volens ingredi sit servitatis, aut matrimonij consummati vinculo aliqui astricta. Erit tamen *Palacius* 4. dif. 28. diff. 1. fol. 850. col. 2. *vers.* At id impedit, dicens intelligi quando coactio. Etego addo, aut dolo.

11. Quare incurunt minantes graue malum monialibus feminam admittentibus. Sic *Palacius* ibi. Additum idem esse, si parentes suam maledictionem filii minarentur, si ingredetur. Sed hoc verum intelligere, quando attenuata ignorantia & fragilitate feminam, id reputaretur grauem, & metum grauem incutens. Idem at *Palacius*, si quis monasterio admittent minoretur subfractionem eleemosynarum, quas copiose ei erogabat. Sed hoc non credo: nec credo incurere, si minetur pater filie fore vt eam non praferat in parte hereditatis, in qua potest. Quia cum hac non sit debita, est solius luci gratuiti subfractione, que metum grauem non inferit. Vt num. 7. dixi. Elicet dicemus eos incurere, id tamen intelligendum est, quando per modum minarum, voluntatem feminam ab ingressu religionis retrahent his minis. Quare nullo pacto damnandi sunt qui summan aliquam feminis legant, casu quo non ingrediantur religionem, sed nubant; nec qui primogenitis, & melioribus am conditionem adiungit, vt in illis non succedat persona religiosa. Quia haec conditions non tendunt ad auerendum a statu religioso, sed ad conservanda bona in propria familia. Quare has conditions cum multis approbaimus lib. 1. de matrim. dif. 3. num. 14. At incurerent, quando luerent, ad quod haberent, impeditum, eo modo quem explicuum n. 7.

12. Quarto dubium est. An cogentes feminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt ibi habitus seculari retento educetur, donec aetatis aperi matrimonio sit, incurere. Affirman hos incurred *Nauar. lib. 5. conf. in prior edit. in tit. de sentent. excomm. consil. 5. in 3. p. dif. 13. sect. 5. num. 10.* dicit non extendiad impedientes huiusmodi vota. Quia si de priuatis votis intelligere Tridentinum, non tam consule de votis missione loqueretur, sed id expressioribus verbis declararet. Vnde utrumque modum expedit, vt comprehendere omen modum, seu statum monialium. Nam aliquae ab eo vel susceptione euro statum afflumunt.

Censer autem *Suarez* ibid. incurere eam censuram impedites ab iusta causa primum religionis ingressum nempe, in nouitiatum. Quia eti decretum de solis professionem impeditibus loquatur: at quia nemo potest profiteri nisi habitu suscepere, huius impedientur censer impedimentum professionis. Sed quanvis hoc sit probabile, verius existimo hos non incurtere. decretum penale excommunicans impedites professionem, ac proinde supponens iam feminam impediendam esse nouitiam, non est extendendum ad remorum professionis obstaculum. Quale est, priorem religionis

ingressum impedit. Quod eo vel maxime procedit, qui idem decretum loquens de cogentibus, volenter comprehendere cogentes ad ingressum, vel professionem: utrumque explicitis verbis explicat, bisque repetit. Tandem, quia impedit votum religionis emititi in seculo, impedit etiam remota professionem. Et tamen *Suarez* ibi fatur hunc non incurtere.

16. Hoc deducitur, a fortiori non incurtere qui tantum impedit feminam, ne pro nunc ingredetur. At qui possit primum ingressum impedit ablique causa iusta, ne debito tempore profitetur, sed diuinus differet, incurtere vnde, si ob id feminam in sua vocatione tepelecent egredetur monasterio. Quia impedit professionem. Si autem non obstante impedimento ea feminam posita profitetur, dicimus a. 19. non incurere impeditem. Quia effectus non est subiectus.

17. Ultimum dubium est. Qualiter consulentes, adiuvantes, praalentes, auctoritatem vel consulentem praestantes, qui cogit feminam ad religionem, ipsamve impedit profiteri, incurvant hanc censuram: Etan ad id defideretur effectum esse subiectum, etiam respectu cogentium, & impeditium: Prima conclusio sit. Conflitum, vel auxilium, vel presentium, vel auctoritate praestantes impediti professionem religionis feminam, aut qui impedit mandant, non incurvant hanc excommunicationem. Quia Tridentinum loquens de cogentibus, excommunicationem cogentium ad hos quoque extendit. Quod non feci excommunicans impedites. Nec decretum excommunicans facientem, comprehendit hos, nisi eos exprimat. Ut probani lib. 3. de matrim. dif. 49. n. 2.

18. Secunda conclusio. Conflitum, auxilium, vel fauorientes cogentibus ad religionis ingressum, vel habitus susceptionem, vel professionem, incurvant, dummodo sequatur effectus, nimur, ut principaliter cogat, vt incurvant hanc excommunicationem. Ratio est, quia Tridentinum hos expedit, & passim traditum. Doctores tractaru de excommunicatione, quando canon principaliter excommunicant facientes, & accessorie mandantes, vel consulentes, &c. hi non incurvunt nisi securo principali effectu, cui est annexa excommunicatione. At Tridentinum excommunicat principaliter cogentes, & accessorie reliquias. Erit sustinent *Nauar. lib. 3. conf. in posteriori editione, tit. de regular. confil. 3. n. 1. in priori, li. 5. tit. de sentent. excomm. conf. 5. n. 1. Manuel 2. tom. summ. 2. n. 2.*

19. Tertia conclusio. Nescipi cogentes incurrunt hanc censuram, si effectus coactio non est subiectus, eo quod si fuit coactio ad habitus susceptionem, vel ingressum, non ingressa est feminam, nec habitus suscepit, vel si fuit ad professionem, non professa est: vel postquam iam omnino metu cauta cessarit, haec feit. Quia tamen potest dici cognoscere, habitus suscipere, vel profiteri, his non subiectus, sed tantum dicetur conans cogere ad haec. At Tridentinum non excommunicant conantes cogere, sed et ipsa cogentes. Et ita docent *Nauar.* & *Manuel* n. 4. p. 1. art. 2. Atque idem ego intelligo de impedientibus professione: non enim incurre, nisi vera illa impediatur. Quare si illa feminam non obstante metu profiteretur, non incurre impedit. Quia non dicetur vere impeditus, non incurre impedit. Similiter sit vere illa non impeditus, sed alia ex causa feminam non ingressa est, non incurrit impeditus. Vt ipse qui effectum non est concurrit.

20. Quarta conclusio. Qui scientes feminam non sponso monasterium credi, aut habitum sumpciere, aut profiteri, quoquo modo eidem actui presentiam, consentiam, vel auctoritatem interponerent, excommunicant in eo Tridentinum decreto. Quare cum id decretum ad hos comprehendendo petat expressae scientiam coactiois, excubantur hi ex ignorantia quatuorcaus illius, nisi adtraclus. Quia scientiam facti petunt ad penam, exigunt dolus ad eam incurrandam, ut probani lib. 9. de matrim. dif. 32. n. 36. At si coactiois scientia adit, non quaevis ignorantia tamen eam excommunicationem ferentis, excu-

sabat illa. Sed dicendum est, sicut de altarium excommunicationis ignorantia laicissime dixi eadem dif. 32.

Nomine autem quoquo modo huic actui presentiam interponentem, quosid decretum excommunicat, non intelligerem eos qui obiter aspicerent. Quia non dicuntur interponere presentiam, nisi quando ibi ex proprio asfertur. Praterter, quia est quid leue ad tantam penam. Nec incurrent, qui alia ex causa effient presentes, qui timor, gratia domini sui comitandi intercedent, vel causa solis facili audiendi iure, & facta est professio eo tempore. Nec incurrent, qui gratia eius professionis impedienda afflent. Ut si qui a professura vocarentur, ut restes violentiae effient, ut vel sic posset aduersus professionem reclamare. Quia illi libertati feminam faciunt.

C A P V T . V .

Qualiter votum de re aut simpliciter necessaria, aut sola necessitate praecepi: aut de re impossibili, aut quando finis est impossibilis: aut incompossibili cum alio voto aut praecerto, obliget.

S V M M A R I V M .

Quae conditions ad legitimam voti materialia pertinetur? n. 1.

Non quicunque virtus ait est legitima voti materia, n. 2.

Quoi questionis sit disputaudatur? 1.

Res simpliciter necessaria non est materia voti, n. 4.

An materia sub alio praecerto obligata sit legitima voti materia? Refutatur quadam sententia, n. 5.

Explicita sententia authoris, n. 6.

An haec voti fratre habeat circumspectam specificam farandam? n. 7.

Pot. n. 7. inuentus alia summaria.

Hoc denus egimus de ijs, quae voluntatem ad votum requirant excludant: iam de materia ad eius valorem necessaria agendum est. Et quidem cum votum prouisionem voluntarium Deo faciam importet, & consequenter rei ipsius gratia: ineptum enim esset, tem aliquation gratam illi promittere: & id quod est ab absolute necessariis, aut impossibile, non subicit voluntari: nec mala aut indifferentia, eave bona, quae maiori bono obstatu sunt, a Deo non acceptentur: inde vt legitima voti materia has quinque conditions exigatur. Prima est, ne sit absolute necessaria. Secunda, ne sit impossibilis. Tertia, ne sit mala. Quarta, ne sit in differens. Ultima, ne sit maiori bono obstatu, id est; ne confilis diuinus exequendis impeditur sit. Quas conditions optime collegit *D. Thomas*, ab omnibus receptis 2. 2. q. 88. a. 2. In praetexto capite de dupli priori conditione agendum est. De aliis autem in sequentibus.

Hinc deducitur, non quicunque virtus ait cum esse legitima voti materialia. (Vi explicamus hi preced. c. 18. n. 2.) Sed ille solus qui perfectius bonum continet.

Triplex ergo questionis est disputanda. Prima, de materia 3 necessaria. Secunda, de materia impossibili. Tertia, de incompossibili cum alio voto, aut praecerto.

Quartus est. An materia necessaria simpliciter, aut 4 necessaria necessitate praecipi, sit legitima voti materia? Et quidem quando res est simpliciter necessaria, constat eam non esse legitimam voti materialiam. Ut votum de moriendo. Quia trastra ad eam quis se obligaret, cum velit, nolit, sit alunde de necessitate eventura.

Sed dubium est de re ex alio praecerto debita. Ut si qui promittat se non formicarium, aut auditum facrum in die festo. Quidam sententia de his rebus non est propter votum. Quis votum inducit nouam obligationem, quam inducere nequit circa res alio praecerto debitas. Votum enim inflar legi humanae obligat, quia nulla nova obligatione deuinicit, dum aliquid iure naturali prohibuit vetat, aut aliquod eo praecipiatur precipit. Et ita docent *D. Thomas* 4. d. 38. q. 1. art. 1. *quaest. 2. & ibi durand. q. 1. Lyr. Deuter. 23. in ea Verba, Cum votum voceris.*

Gerson

Gerson 2. p. alphab. 25. lit. 1. & lit. T.D. Antonius 2. p. tit. 1. c. 2.
§. 1. Anglus v. Votum, 1. num. 1. Sylvestr. v. Votum, 1. q. 4. Fabiena
v. Votum, 1. q. 2. Arborius lib. 19. Theosophie c. 6.

- 6 At dicendum est, de his rebus esse vere & proprie votum; quantum votum propriissimum sit de rebus consilij. Et ratio est, quia huiusmodi res sunt absolute & impliciter liberae, & solum secundum quid necessaria, nempe necessitate precepti. Nec impedit, quomodo quis noua & vota religione obstringat id, ad quod alio precepto tenetur. Nec est sicut lex vetana & puniens, quod iure alio interdictum erat. Ut lex vetans futura, que non intendit nouam aliquam alterius rationis prohibitionem imponere, sed pena impunita precedentem corroborare. At votum de se praecepta additum vinculo precepti alias nouam ex speciali religione virtute obligationem. Eta sustinet D. Thom. 2. q. 88. a. 2. & ibi Catechismus dub. 1. Sotus lib. 7. de inst. 9. t. 3. col. 8. resp. Respundetur nihilominus. Natura. Summa 12. num. 25. Castro lib. 1. de lege penali 1. o. pauli post princip. Aragon 2. 2. q. 88. art. 2. fol. 977. Azor lib. 11. inst. moral. c. 14. q. 1. Valentia 2. disp. 6. 9. pauli ad finem.
- 7 Siue tam illam, sive hanc sententiam amplectamur, non sunt audiendi Gerson, & Taberna, p. 5. allegati, dum dicunt transgressionem horum votorum gravorem esse ratione voti quam si solum praeceptum esset; at non maturae speciem, nec esse necessario latendam voti circumstantiam. Quippe dicendum est, maturae speciem, & esse necessario latendam. Quod constare ex. Impudicus, & Sacrifragi. 27. q. 1. vbi appellant faciliogi locutientes contralitatis votum. Et constat ex ratione dictarum precedentium. Et ita docent Durandus 4. 38. q. 1. n. 6. & ibi Palud. q. 2. n. 8. Citer, in opus. tom. 1. tr. 2. vlt. 17. responsionum, resp. 15. Et in Summa, v. Votum, in principio. Sylvestr. v. Votum, 1. q. 5. Armill. v. Votum, 1. n. 15. Natura. Summa 12. num. 25. & 3. Toledo lib. 4. Summa 1.7. n. 21. D. Antonius. Sotus, Castro, Aragon, & Azor, n. precedentiis allegati. Immo Castro & Aragon dicunt contrarium esse errorum.

S U M M A R I V M .

- Votum de re omnino impossibili non obligat, n. 8. Est ibi, quid si finis sit impossibilis?
Quia de voto facti alieni? n. 9.
Quia de voto nonquam peccandi, aut nonquam peccandi venialiter?
Aut nec mortaliter, nec venialiter peccandi, aut non peccandi mortaliter, aut venialiter? n. 10.
Quid si votum viandum omnia peccata determinato tempore? n. 11.
Quia si effectus intentio obligandi se ad aliquam peccata viuantur? n. 12.
Quid si effectus intentio obligandi se ad specialem diuigeniam, & quando in votum violari conseretur? n. 13.
Quid si non collectivit, sed diversim obligaret se ad omnia venialia vianda? n. 14.
Quid ubi dubia sive voulentis intentio? n. 15.
An votum nonquam peccandi mortaliter valeat? n. 16.
An votum fragilis peccandi votuenda? n. 17.
An votum de caendo aliquo venialium generis, obligetur? n. 18.
Quid in dubio, an materia, sit impossibilis? n. 19.
An votum latendi omnia venialia valeat, obligeturque ad latendam venialia obita in precedentibus confessorum? n. 20.
Post n. 20. inuenies summari que desideratur.

- 8 Q U E S T I O N I I . An votum de materia impossibili obligat? Manifestum est votum rei simpliciter impossibili non obligare. Quia ad impossibilem nulla potest esse obligatio. Et idem censeo, quando finis est impossibilis. Quia votum pender ex fine.

- 9 Hinc deducit primo videtur, votum facti alieni non obligare. Ut si quis inter vel votaret fore, ut quidam terius audiat faciun, vel religionem ingrediatur. Quia est de re voulentis impossibili. Quod videtur lenire D. Thom. 2. 2. 8. 9. 4. vbi et non posse esse iuramentum, nisi de ipsis, quae per ipsum iuramentum facienda sunt. Sed dicendum est, id iuramentum aut votum valere, & obligare iurantem vel voulentem, ut bona fide, & absque fraude & fictio adhibeatur omnem diligentiam, quam rei qualitas exposcit, ut alter faciat. Quare non satisfacit postulans facte, ita ut ex ipso perendi modo iudicetur voluntas parum propensa ad id asequendum. Quod vulgo dicimus, Pedir por-

compimento. Et si adhibita diligentia alter nolit, manet licet voulens, vel iurans. Quod multis citatis latissime probauit lib. 7. de matrim. tota disp. 24. Ne. D. Thomas contra iuramentum sentit. Quia mens eius est, iuramenti vinculo ealiorum excludere, que nullatenus in iurantis potestate sunt. At diligenter adhibere, ut alter faciat, est in ipsius potestate.

Secundum deducitur, quid dicendum sit de voto nunquam peccandi, aut nonquam peccandi venialiter. Videatur enim obligare. Quia lex divina naturalis obligat ad omnia peccata vitanda. Ergo, & priuata voti lege potest quippe ad id se obligare. Cum virtus lex materiam possibiliter defiderit. Quidam affirmant id votum valere non tam ad omnia vitanda obligare, sed ea, quae possunt. Sic voulens iurare tota quadragesima, & totam nequit, tenetur ad partem fibi possibilem. Ita videtur expressa tenere. Natura. Summa 12. n. 34. fine, vbi ait voulentem in genere te amplius non peccatur, tenetur voleat peccat, exprimere voti circumstantiam. Et tenet Angles floribus 2. p. q. vni de voto, art. 1. difficult. 8. At dicendum est, id votum adhuc prorsus obligare. Quia est votum de se mortaliter impossibili, nec secundum legem ordinariam potest quis omnia peccata vitare. Nec est simile de precepto. Quia cum ea praecipi obligatio tanquam naturalis continetur ipsam iuratur humanam, instar eius proprietatum, contenta est physica potestis vitandi peccata. At cum obligatio voti libera sit, ratione confonatur, ut ad eam intendam potestia moraliter defiderit. Nec etiam est simile de illo iuramento voti. Quia cum materia illa sit secundum se mortaliter possibilis, & per accidens huic impossibilis, intelligitur id votum non condante contraria voulentis intentione, ut obligare ad partem possibiliter. Quod fecus contingit in voto nonquam peccandi, eo quod voti illius obiectu sit secundum se mortaliter impossibilis. Arguita docent Sotus, Aragon, & ibi Palud. q. 2. n. 6. & ibi Catech. 2. q. 88. a. 2. in dub. 1. circ. 4. conclus. Valencia 2. 2. disp. 6. q. 6. punto 2. col. 3. ver. Si autem querat aliquis. Manuel n. 20. Summa 4. 99. n. 4. Petrus de Ledesma 2. tom. Summe, tract. 10. c. 2. post dubium 3. conclus. 3. & 4. vbi bene dicidit esse, si voulentis nequam peccatum mortaliter, nec venialiter. Quia promittit votum hoc per modum vniuersi. Idem clare clement alii absolute dicens id votum non valere, nec obligare: fallum enim est, si obligarer ad partem. Hi sunt Natura. Summa Latina c. 12. n. 65. Hispana 28. addit. ad cund. n. Toledo lib. 4. Summa 17. n. 10. Emmanuel Sotus, v. Votum, n. 20. Azor lib. 11. inst. moral. c. 14. q. 4. Autem valeat disiunctio votum non peccandi mortaliter aut venialiter, dicimus c. 10. n. 19.

Eadem ratione credo non valere votum viandam omnia peccata determinato tempore spatio, quod reputatur mortaliter impossibile omnia vitare, attenta communis hominum conditione. Quia similiter est mortaliter impossibilita. Et idem reputare de tempore, quo est mortaliter impossibile attenta voulentis fragilitate.

Quod si expresse constaret non fuisse voulentis intentionem, obligare se ad omnia peccata vitanda, sine toto vita curriculo, sine eo tempore determinato, sed ad aliquot peccata distinctum distinguendum censem. Si ea peccata determinauit, atque possint moraliter ea omnia vitari, tenebit illa vitare. Si autem nulla prorsus determinauit, ad nullum tenetur. Quia quodcumque peccatum signum, non est maior de illo, quam de ratio. Sicut dicimus de voulentis conferente aliquot hostias, non determinando quales. Quod si obiecias, inde sequi non valere votum iuramenti aliquot dies, non determinando quales; negadis est lequeila. Quia possint determinari dies, quibus id votum obliget, nempe, quando a cedit tempus, quo obligari votum absque tempore praeconditione emisum. Tunc enim tenebit quilibet implere, iurandum illis diebus. At in istro calvo possunt signari peccata, quae ex illius voti finetur data.

Similiter valebit votum nonquam peccandi, quando constat non fuisse voulentis intentem obligare se ad omnia

omnia peccata vitanda; sed ad specialem diligentiam adhibendam vitandi peccata. Quia tunc non tenetur ex voti vitare omnia peccata, sed specialem diligentiam apponere ad vitanda singula peccata occurrunt. Et hoc est moraliter possibile. Quare hic satis faciet voto, quando adhibita ea speciale diligentia succumbens tentationi, pra fragilitate peccaret. Quia ex vi voti ad nullum peccatum vitandum tenetur, sed ad eam solam diligentiam adhibendam.

14 Similiter valeret votum vitandi omnia venialia, quando confitare intentionem voulentis fuisse obligare le ad illa vitanda, non collectivum, id est, per modum vniuersi, sed diuisum. Quia id voulentis continet virtute innumerata vota circa innumeratas venialia materias, & quodlibet est independentis ab alio. Cum non sit votum vitandi omnia collectivum. At diuisum est moraliter possibile quodlibet veniale in particulari, & independenter ab alio vitare. Et licet sit aliqua venialia, que omnino vitare est mortaliter impossibile (v. dicimus n. 18.) at nullum est, quod hic & nunc virarim aliter nequeat.

15 Quando autem non constaret expressè de his peculiaribus voulentis intentionibus, sed res est dubia, iudicandum est irritum votum, & ad nullum obligans. Quod vobis huius voti contineat rem mortaliter impossibilem. Luxuria dicitur n. 10.

16 Quod si votum sit de nonquam peccando mortaliter, Natura. Summa Latina 12. n. 65. Hispana 28. addit. ad cund. num. 18. votu. hoc se de certaine difficult, non obligat, aut faciliter in illo dispensari valeat. Et Palacio 4. d. 38. disp. 1. col. 18. vers. Quod si, quod si quispiam sol. 8. 6. dicit forsan hoc votum non obligare. Alij vero neoterici doctissimi dicunt in homine constanti validum esse id votum, focus in frigidi. Quod ictis non improbable Petrus de Ledesma statim allegandus. Et vere est probabile. At verius est id votum esse validum. Quia est de mortaliter impossibili. Non tamen id votum est confundendum. Nam peccata letitiae, que cogitatione committuntur, difficile canentur. Atque ita docent Sotus, Aragon, Manuel n. 5. Toledo, Azor, Emmanuel Sotus, v. Votum, n. 20. Azor lib. 11. inst. moral. c. 14. q. 4. Autem valeat disiunctio votum non peccandi mortaliter aut venialiter, dicimus c. 10. n. 19.

17 Peccata tamen venialiter homo fragilis id votum emitendo. Quia imprudenter agit, atque tanta est potest imprudentia ratione nimis fragilitatis voulentis, ut ratione periculi, cui se exponit, peccaret mortaliter, adhuc ramen valeret votum. Sicut c. 1. n. 9. diximus de imprudentem errore.

18 Si votum sit de caendo veniali in aliqua peculia materia, ut non mentiendo, est validum. Quia est de mortaliter impossibili. Sic Caetanus 2. q. 88. art. 8. ad fin. v. 1. Et 2. vero dubium, Natura. n. 16. allegandus. Sotus, Manuel n. 4. Aragon, Azor, Petrus de Ledesma n. 10. allegandus. Hoc tamen intelligendum est, quando est moraliter possibile vitare venialium genus, ut si est moraliter impossibile, est et irrum, tanquam votum de mortaliter impossibili. Ut si quis voulentis nonquam venialiter peccatum in cogitationibus luxuri, vel iudicij temerari, vel infidelitatis, vel in cibo & poro amendis. Quia haec omnia venialia vitare est moraliter impossibile. Et ita clementis viri neoterici doctissimi. Et Petrus de Ledesma ibid. Et quamvis Castanis ibidem, & Angles floribus p. q. vni de voto, art. 1. difficult. 8. sentiant votum nonquam loquendi verbi otioi valere. Atvenit mihi videatur esse moraliter impossibile, atque ita votum non obligare. Quod multi neoterici doctissimi sentiunt.

19 Quoties autem dubium est, an materia promissa sit possibile mortaliter, ac proinde, an votum obligat, iudicandum est in votu voulentis, vnde quod possit, focus quando lumen sentiunt. Et prius a praevalere votum rei Deo gratiorum, quod minori votu est suape natura preponendum, quando voulentis est in compotibili. In posteriori modo, non simul, sed successively. An qui videt in vigilia 5. Laurentii vel costam, nec panem se comedat, & ante vel postea voulentis non cibis prater panem omnibus focus sumptuum, & postea vigilia illa incidat in feriam sextam, ad quid sentieruntur? n. 20. Quid quando voulentis est incompatible cum aliquo precepto vitam Ecclesiastice? n. 32.

Q U A S T I O N I I I . Qualiter obligetur, qui duo vota incompatibili, seu secum pugnantia emittat; vel votum cum aliquo precepto incompotibili. Et hoc quidem potest dupliciter contingere. Prior modo, emitendo voulentis simul, & sciendo aut ignorando ea vota esse incompatibili. Posterior modo, non simul, sed successively. An qui videt in vigilia 5. Laurentii vel costam, nec panem se comedat, & ante vel postea voulentis non cibis prater panem omnibus focus sumptuum, & postea vigilia illa incidat in feriam sextam, ad quid sentieruntur? n. 20. Quid quando voulentis est incompatible cum aliquo precepto vitam Ecclesiastice? n. 32.

Prius conclusio. Si sciens quis duo vota incompatibili esse simul ea emittat, & pro eodem tempore obligando se ad illa, votum est nullus momenti. Quia est free impossibilis. Si autem voluit tantum ad alterum uitare, utique simul, & sciendo aut ignorando ea vota esse incompatibili. Posterior modo, non simul, sed successively.

P P guus

- gatis inter unum votum, & aliud, erit sola venialis culpa minus votum eligere. Videlicet in simili n.27.
- 23 Secunda conclusio. Idem omnino confidetur, si ignorans ea vota esse incompossibilia, et tamen remittere, tenetur enim ad dignum, et si vtrumque sit & quod dignum, aut id sit dubium, dabitur electio. Et si modicus sit excusus, erit veniale eligere minus. Quia eadem prols militat ratio. Quare non approbo, quod ait D. Antonius. 2.p.ii.11.c.2.s.vt. refertens locum de Neapol., nempe, eum qui simul duo vota incompossibilia fecit, posse vtrumque illorum eligere nec distinguere, an scienter, an ignoranter emiserit. Et dicitur, quia non est (inquit) maioriter emiserit. Si dicitur, quia non est (inquit) maioriter emiserit. Sed dico maiorem esse rationem de digniori. Ut n. seq. probabo.
- 24 Tertia conclusio. Si non simul, sed successivè vtrumque votum emisit, & constata esse incompossibilia, tenetur ad dignum votum. Ut si quis votum fore, ut omnibus sexiis vacare corporaliter paupertatum ministerio in xenodochio, atque vtrumque feitis vacare confessionibus excipiendi tota die, ac dubibus docendis, & incidat festum inferiorem sextam; tunc cum vtrumque votum sit eadie incompossibile, tenetur ad hoc posterius, quod maius est. Ratio est, quia perinde tunc est, ac quando concurrent duo precepta incompossibilia, in quo eventu id quod gravius est, praeponendum diximus libr. i. huius Summae c. 10. n. 7. Præterea, quia cum duæ alij debentur, ac utræque soli neque, soluenda est ea, quam certum est illi fore gratiorum. At ita docet D. Thom. 4.d.38.q.1.a.4. quæst. 4. corp. Angelic. Votum. 3.1.24. Rosell. Votum. 1.1.12. Sylvestr. Votum. 2.9.17. Armillar. Votum. n.2. Emmanuel. S. Summa. p. Votum. n.3. Azor. lib. 1. infit. moral. 6.20. q.5. Nec distinguendum est hoc euenter, siue votus non erat ea esse incompossibilia, siue id ignorari. Et ita DD. citati non distinguunt. Quia eadem est ratio. Quare non approbo quod ait D. Antonius & Ioan de Neapol. relatiu. præced. nempe, teneri hunc ad prius votum. Et probant, eo quod obligatio prior posteriorum tollat incompossibiliter. At dicendum est non tollere, si posterior maior sit. Quippe votum prius neque est maiori boni obstaculum. Si finit opinione vtrum eorum sit dignus, poterit quis vtrius adserere, est minus probabile sit. Vt n. 23. dicam.
- 25 Trias tamen obliteranda sunt circa hanc conclusionem. Primum est, id votum est maius, quod est dare Deo gratiori. Vt bene docet sylvestr. ibi.
- 26 Secundum est, D. Thomann, Rosellam, Angelum, sylvestrum afferrere pro minori voto esse prælati arbitrio satisfacendum, vbi significavit id votum communatione prælati indigere. Atque Azor. et q.5. s. fine, dicit claram minus voti communatione esse auctoritate prælatorum commutare. At hinc verum sit, debet intelligi, quando est dubium, an vtrumque votum possit impleri. Quia cum non constat ambo vota esse incompossibilia, non est, cur dicamus minus votum non obligare; immo posse est ipso ipso; dum de eiusnullitate non constat. Vt limili diximus c. 2. fine. Atque ita docet D. Antonius. 2.p.ii.11.c.1. §. vlt. a. s. citato Iohanne de Neapo. Quamuis sylvestr. Votum. 2.9.17. ver. Ex his dico, dicat hoc sibi non placere. Sed forte solam rationem à D. Antonino allatum refutat, & merito; cui ratione non initor, sed proxime allata. Quando vero constat alterum votum maius esse, nulla opus est minoris communatione aut dispensatione. Vt optimè docet D. Antonius ibi, cum Iohanne de Neapo. Sicut contingit in duplice precepto incompossibili concurrence, vel quando concurrent votum cum alio videnti precepto incompossibili, in quibus casibus nulla minoris communatione necessaria est. Vt qui post votum castitatis ad nuptias transiit, tenetur nulla communatione aut dispensatione peccata debitem reddere. Vide autem limitationem huius, quod diximus in dubio faciendo in n.31. fine.
- 27 Ultimum est quando excellens inter vtrumque votum exiguis est, entia sola venialis culpa minus votum eligere maiori omisso. Sicut contingit diximus lib. i. c. 10. n. 12.

quando duo precepta incompossibilia concurrent, inter quae est modicus excusus, & eligitur minus.

Quarta conclusio. Quando vtrumque votum diuerso tempore emisum constat esse incompossibile, & constat esse vtrumque æquale, datur electio votent, ut alterum impleat, altero omisso, nec omisso communatione aut dispensatione indiget. Quare non assentio: D. Antonius, Rosell. Angel. Sylvestr. Azor. & Emmanuel. S. alegat. 2.p.ii.11.c.2.s.vt. refertens locum de Neapo., nempe, eum qui simul duo vota incompossibilia fecit, posse vtrumque illorum eligere nec distinguere, an scienter, an ignoranter emiserit. Et dicitur, quia non est (inquit) maioriter emiserit. Sed dico maiorem esse rationem de digniori. Ut n. seq. probabo.

Quinta conclusio. Quando constat vtrumque votum illud diuerso tempore emisum, esse incompossibile, & dubium est vtrum illorum maius sit, tunc necessario implendum est prius votum. Quod constat ex auctoribus n.2. p. v. 1.12. Sylvestr. Votum. 2.9.17. Armillar. Votum. n.2. Emmanuel. S. Summa. p. Votum. n.3. Azor. lib. 1. infit. moral. 6.20. q.5. Nec distinguendum est hoc euenter, siue votus non erat ea esse incompossibilia, siue id ignorari. Et ita DD. citati non distinguunt. Quia eadem est ratio. Quare non approbo quod ait D. Antonius & Ioan de Neapo. relatiu. præced. nempe, teneri hunc ad prius votum. Et probant, eo quod obligatio prior posteriorum tollat incompossibiliter. At dicendum est non tollere, si posterior maior sit. Quippe votum prius neque est maiori boni obstaculum. Si finit opinione vtrum eorum sit dignus, poterit quis vtrius adserere, est minus probabile sit. Vt n. 23. dicam.

28 Trias tamen obliteranda sunt circa hanc conclusionem. Primum est, id votum est maius, quod est dare Deo gratiori. Vt bene docet sylvestr. ibi.

29 Secundum est, D. Thomann, Rosellam, Angelum, sylvestrum afferrere pro minori voto esse prælati arbitrio satisfacendum, vbi significavit id votum communatione prælati indigere. Atque Azor. et q.5. s. fine, dicit claram minus voti communatione esse auctoritate prælatorum commutare. At hinc verum sit, debet intelligi, quando est dubium, an vtrumque votum possit impleri. Quia cum non constat ambo vota esse incompossibilia, non est, cur dicamus minus votum non obligare; immo posse est ipso ipso; dum de eiusnullitate non constat. Vt limili diximus c. 2. fine. Atque ita docet D. Antonius. 2.p.ii.11.c.1. §. vlt. a. s. citato Iohanne de Neapo. Quamuis sylvestr. Votum. 2.9.17. ver. Ex his dico, dicat hoc sibi non placere. Sed forte solam rationem à D. Antonino allatum refutat, & merito; cui ratione non initor, sed proxime allata. Quando vero constat alterum votum maius esse, nulla opus est minoris communatione aut dispensatione. Vt optimè docet D. Antonius ibi, cum Iohanne de Neapo. Sicut contingit in duplice precepto incompossibili concurrence, vel quando concurrent votum cum alio videnti precepto incompossibili, in quibus casibus nulla minoris communatione necessaria est. Vt qui post votum castitatis ad nuptias transiit, tenetur nulla communatione aut dispensatione peccata debitem reddere. Vide autem limitationem huius, quod diximus in dubio faciendo in n.31. fine.

30 Ultimum est quando excellens inter vtrumque votum exiguis est, entia sola venialis culpa minus votum eligere maiori omisso. Sicut contingit diximus lib. i. c. 10. n. 12.

que æquale. Nam si alterum sit maius, ait Azor in illud communandum esse votum minus, auctoritate potestis commutare. Verum adhucero id, quod diximus n.24. & seq. sic dicendum est. Si constat vtrumque esse æquale & incompossibile, potest votens vtrumlibet eligere. Quod si alterum consteret esse melius, id tenetur implere. Atque in neuro casu tenetur voti alterius omisso communationem aut dispensationem petere. Si dubium sit, vtrum sit maius, tenetur ad prius, nulla posterioris communatione aut dispensatione petere. Si vero dubium sit, an vtrumque possit implere, tenetur alterius, quod omisere vult, communationem aut dispensationem petere; quando noui est certum, quod vult implere, esse melius aut æquale, & est votum potestem emisum. Nam in hoc dubio tenetur ad prius. Si vero id sit certum, potest propria auctoritate alterum omisere, quod adhibita sufficiat diligenter nequit id dubium vinci. Nam in hoc casu deficit quod disimus n.26. nempe, in hoc dubio petendam esse communationem aut dispensationem voti, quod est omittendum. Ratio est, quia in hoc dubio, an ab aliis gravi periculo salutis possit id votum impleri tum cum aliis, non est licitum illud, quod non deberet alteri preferri, implere; sed potius eligi debet preceptum naturale conservandæ salutis: (vprobabo c. seq. n. 5.) quam ob rem voti omisendi, ac in hoc casu obligantis, nulla est necessaria communatio aut dispensatio.

31 Ultima conclusio. Quando votum est incompossibile cum precepto etiam Ecclesiastico, aut id est dubium, nec apparet sufficiente diligenter potest vinci, tenetur votens id votum non implere, & nulla est necessaria communatio aut dispensatio. Ratio est, quia licet si factum illud obligatio impleri voti, & iuri naturali diuini, id tamen contingit suppeditatio eius obligatione. At nunquam admittitur à Deo, nec decet, ut admittatur obligatio ex voto, nisi suppeditatio precepti implementatione. Quia obligatio voti est voluntaria, sed precepti necessaria. Quare cum incompossibilitatis certitudine, aut dubio, potius est fervidum preceptum. Quia intelligenda sunt, nisi materia illa promissa tanci est honoris diuini, ut meritò anteponenda sit preceptum Ecclesiastico. luxa ea quæ dicimus c. seq. n. 2. Quodvero sunt opiniones, dicimus c. seq. n. 2.

CAPUT VI.

Qualiter votum rei male, aut ex se bona, mala autem ob prati finis circumstantiam adiunxit. Etiam, non obligat.

SUMMARIUM.

Quando materia voti est mala etiam venialiter non obligat; n.1. Quia, quando promittitur aliquid impediens impleri preceptum Ecclesiasticum, aut aliud, vel id est dubium, 2. An vtrum votum contra superioris preceptum est; 3. An votum de nimis corporis macerationibus obligatur; 4. An obligat, quando dubium est, an ex limites rationis excedant, & quid quando non opinione est; 5. Quid quando dubium est, an materia voti sit bona vel mala; aut sunt de hoc opinione; n. 6.

5. Quid de voto abstinentia a carnis in quæcumque necessitate; 7. Quid de voto restringendo dominica, & quando votum restringit non negat, an tenetur dominica restringere; & quid quando votus restringit virginis aliquam, & ea encidit in dominicanis; n. 8.

Votum rei mortalis vel venialis, cum proposito exequendi, vel sine illo, quod estculpturam; 9. An vultus votum rei bona potestis malum euuentum habent; n. 10. Votus n. 10. inveniatur, summaria, quæ desiderantur.

1 Priors agemus, quando materia voti est mala; deinde autem, quando est bona, sed prout finis circumstantia adiungitur. Prima conclusio sit. Cum opus est illicitum, siue mortaliter, siue venialiter, non est legitima voti materia; ac proinde illud non obligat. Quia promissio est rei, quam quis in alterius gratiam exequi pollicetur, non est rei alteri ingratis, qualis est peccatum mortale vel

veniale. Quippe promittere rem alterius gratiam, non est promittere, sed committiri.

Hinc deducitur primò, votum rei impeditis aliud preceptum etiam Ecclesiasticum impleri, regulariter non obligat; atque idem est, in dubio an impedit. Quia cap. præced. n. 1. v. 1. probauimus in hoc dubio præferendum esse preceptum Ecclesiasticum. Dixi autem regulariter, quia quando res illa promissa est et tantum honoris diuini, ut meritò præferenda est et precepto Ecclesiastico, cuique obligationem in eocentu impedire, obligabit votum. Ut si quis voulere peregrinationem impedientem ieiuniū Quadragesimæ, tantum momentu est ut illius ieiuniū anteponi debetur; vel ministrare xenodochio, & tale est et ministerium, ut ieiuniū obstat, obligarent haec vota. Quia rite nihil malum continent, nec aduersantur precepto Ecclesiastico, ut pote quod in eo casu non obligat. Quando autem sunt opiniones, an in eo euentu id opus præferendum sit, integrum est, cuicunque ex illis adhaerere, dummodo probabile sit, et si altera sit probabilius.

Scendum deducitur, valere votum contra prohibitiōnem superiōris, etiam Pontificis emisum, nullo decreto irritanti adiecto illi prohibitiōni. Quia etiā peccet inferior non audiens superiori interdicere votum; at cum rem promissam superior non interdixerit, ea manet bona, ac consequenter legitima voti materia. Et constat ex dictis lib. 7. de matrim. disp. 2.n. 9. & 10. vbi probauimus sponsalitatem, & matrimonium inita contra Pontificis prohibitiōnem nullo decreto irritanti adiecto esse valida. Si autem superior maceratio ipsam interdixit, & subditus votaret se in factum absque superiori licentia, votum est irritatum. Quia est de illa malo, ut pote quod legitimo superioris precepto aduersatur. Si autem absoluē subditus sic voulere, non est irritum votum; sed non poterit illud exequi superioris licentia. Ut latius dicimus infra, tractantes de votorum irritatione; vbi etiam dicimus, quando adiucitur decreatum irritans.

Tertiò deducitur, est votum de ieiuniis, & quibususcum que alii corporis macerationibus moderat, & iuxta prudentiam regulae preferendis, licetum sit, ac obligat; at esse irritum, & non obligare quoad excessum, quando calamites prudentiae excedent. Quia tunc non sunt opus virtutis, sed mala. Ita D. Thom. 2.2. q. 88. 4.2. ad 3. Sylvestr. Votum. 1. q. 4. d. 3. & V. Votum. 2. q. 1. 4. Sotus lib. 7. de ieiuniis, q. 1. a. 3. ad vlt. Taberna. V. Votum. 1. n. vlt. Quando autem hoc enierat, dicimus late tractata de ieiuniis, vbi disputatur, quando haec abstinencia sunt illicita. Breueri tamen nunc dicit de cuncte, quando ea excedunt, ut periculum mortis, vel graui morbi afferant; vel reddit voulentem ineptum ad exequenda illa, que ratione status vel officij exequi teneantur. Unde optimè Sotus ibidem dixit hoc contingere, quando ita excedunt, ut legi naturæ aduersentur. Dixit non obligare quoad excessum; nam quoad partem moderatam obligaret utique; nisi casus intentio manifesta voulentis promittendi haec per modum unius, ut si aliqua pars non obligaret, non reuenerat reliquis, fuxit ea, quæ latè trademus c. 10.

Quando autem dubium est, an ea ieiuniis & macerationes excedant rationis limites, existimare votum non est validum, quoad excessum. Quia in hoc dubio mortaliter, pericolo graui morbi, aut non exequenda obligacionis aleatorum le expone. Quidclarè indicat Sotus, precepto allegatus, dum D. Thomam ibi quoque relatuum, dicente in hoc dubio consulendum est superiore, explicat, vrid sit conflit. Quamuis Palatius 2.d.38. d. 1. f. 8. 25. vlt. Septimè si ponet, dicat in hoc dubio exigit dispensationem. Quando vero sunt opiniones, an ea notabiliter corpori nocebunt, credo non obligare etiam votū quoad illū excessum, nec licere illud exequi, sed abstineret eo excepto, quod fatui turisti est, ampliètendum esse. Quia opinione probabilitatem maiorem etiam, non cessat periculum corporis, si fortè contraria sit vera. Quod in iis quibusdam corporis non imminer, minimè procedit. Nam periculum animæ vitatur in aliis, sequendo opinionem

nitionem probabilem. Quippe etiā contraria si coram Deo vera, reputatur ignorantia inimicibilis ab eo peccato exculans.

6 Similitatione, quando dubium est, an materia votis sit bona vel mala, votum non obligat. Quia cum hoc dubium aliquid operari est malum. Quando vero sunt opiniones circa hanc bonitatem vel malitiam, faserit quaecumque amplectetiam minus probabilem. Quid probat ratio n. p̄cedit in fine adducta.

7 Quartō dederit, quid dicendum de voto, quo quispiam exp̄sē se obligavit ad abstinentiam à carnis in quacunque necessitate, siue extrinseco ratione morbi, siue ab intrinseco, & quod alii cibis carent, pronominat. Quod quidem pendet ex ea questione, an Carthusianis licet in his necessitatibus abstinerē a carnis; & alii quoque priuatis id licet. De qua agetur in tractatu de ieiunio, ubi quoque de hoc voto dicantur.

8 De voto autem ieiuniorum, ita Dominica, & quandoq; quis vobis ieiuniorum vigilia aliquis sancti, & eācūdā in Dominicam; vel vobis ieiunare tōto mente, & teneat diebus Dominicis; latē diximus lib. 2. huius Summae c. 27. à n. 11. v. que ad 20.

9 Secunda conclusio. Votum tei mala mortaliter cum proposito exequendi, est duplex mortale; & rei venialis cum eodem proposito, est duplex veniale. Ratio prioris partis est, quia ultra peccatum illud mortale, quod committitur habendo propositum exequendi rei mortaliter promissum, est gravis iniuria religione voti illata, velle se illa obligare ad peccatum mortale; & sic ultra mortale propositum, ipsum quoque votum mortale est. Ratio autem posterioris partis est, quia non videtur gravis iniuria religione, illis ad veniale deuincere, ratione lenitatis materie. Sic Caiet. Summa v. Votum. c. 2. & ibi Armilla n. 1. Sylvestr. Votum. 1. q. 4. Sotus lib. 7. de ieiun. q. 1. art. 2. Nauar. Summa c. 12. n. 18. & 33. Toledo lib. 4. Summe. c. 17. n. 15. Aragon 2. 2. q. 88. a. 2. f. 974. Manuel 2. 10. Summa c. 9. n. 1. Est tamen limitatio haec posterior pars, cum Caietano & Armilla ibi, nisi vobis veniale emittere hoc votum, quasi Deo placet, & acceptum esset offerti illi peccatum veniale. Tunc enim est mortaliter blasphemia, attribuendo Deo, quod ei conuenire nequit. At sapere excusat ignoratiū: vt possit contingere in eo, qui vobis se mentitur ob tuendam proximavitram; id mendacium Deo acceptum ei ex ignorantia offerens. Quando autem deest propositum exequendi, aut non se obligandi, aut non promittendi, qualis culpa sit, diximus c. 1. n. 17. & 38.

10 Tertius conclusio. Votum rei bona poteris aliquando habere malum exitum obligat. Ut vobis obediendi pralato in omnibus, & vobis reddendi glādi domino obligat; quānuis ille aliquando rem inuitat p̄cipere p̄petuit, & hic postulat glādium petere ad homicidium perpetrandum. Ratio est, quia ea vota ab solute emissa tacitam conditionem habent, ex communī vocationem intentione, & vobis modo, ut intelligantur in rebus licitis & honestis. Nec enim p̄sumendum est velle vobis tem peccare, intelligendo in omni eveniū. Acque ita docent D. Thom. 2. 2. q. 88. a. 2. ad 2. Ricard. d. 38. a. 3. q. 1. ad 1. Sylvestr. Votum. 1. q. 4. Sotus lib. 7. de ieiun. q. 1. a. 3. ad 2. Quid si vobis intendet te obligare in omni eveniū, cuam illicito, & hoc per modum vnius, ita ut neutrā obligationem sine alia intendat admittere, votum non obligabit. Quia nequit ad malum eveniū obligare. Si autem diuinū vtrāmque obligationem intendit, cuam obligabit in eveniūs solis licitis. Arque in dubio hec diuinū in intentio p̄sumenda est. Tum quia illa per modum vnius est valde metaphysica, & raro contingens. Tum etiam, quia in hoc dubio vobis voti fauēdūt est. Ut in simili probauimus c. 2. fine. Vbi etiam dixi existentibus rationibus probabilibus vtrāmque ita ut opinione generent, licet vtrām partē etiam minus probabile adharet.

SUMMARIUM.

Mala finis quāupliciter posse se ad votum habere. n. 1. & 2. Explicatur, quando votum ob malum finem vel euāsum rei ex mala aliquo eoū arguitur. vobis. p. 13.

An profisio ob malum finem emissa sit irrisatio. n. 14.

Quae peccatum in eum sicut in vobis. p. 15.

An vobis votum in eum sicut in vobis lucrum ex ludo, vel ex voto, respicitur. 16.

Quid si votum pendet ab eo mala fine tanquam à conditione? n. 17.

Quid si votum sit in personam illius mali admissum? 18.

Quid si votum obtinetur vobis illud ad obtinendum malum à Deo, ut vobis bonum naturale, vel pro ostento gratias agendae? n. 19.

An vobis votum erga ipsam electio ex iure per lumen, aut metrictice acquistata? 20.

An vobis votum merecitur ad eum finem, si etiam numeris ex matri-
cio acquisitur? 21.

An vobis votum peccandi, nisi cum certa fessa; vel votum Deo emissum, & intimum concubina, & illi placent. 22.

An vobis votum delinquens, si non capte fuerit, vel liber a pena auferitur? 23.

Quid in dubio bonitatis, vel malitiae finis, vel applicationis eius ad votum, vel ad rem promissam? 24.

Specialis autem difficultas est, quando materia voti de se est bona, adiungitur tamen illi malus finis, an vobis votum obligat. Erquidem tripliciter finem malum adiungi possit distinguere Caietanus 2. 2. q. 88. art. 2. dub. 4. quem ferē omnes Doctores allegandi sequuntur. Primo, quando malus finis est finis ipsius rei promissum. Secundo, quando est tantum finis applicationis ad vobendum. Tertio, quando est finis ipsius voti. At clarus (quoniam in re idem prioris est) duplum finem distinguere Azor lib. 11. infit. moral. c. 15. q. 3. Alter et finis malus rei ipsius per votum promissum, qui numerum, per quem ipsam promissam intenditur obtinetur, & ad quem obtinendum res ipsa dirigitur. Alter autem est finis solus voti, quando, nēpe, sola ipsa voti emissio ordinatur ad eum finem. Ut cum quis promittit clēmōnym ob inanem gloriam, tunc illa gloria est finis rei promissum, quando illa clēmōnym largitio ordinata ad inanem gloriam adipiscendam. Tunc autem est finis solus voti, quando vobis promittit, vt ab astenētiōni promissum eam gloriam compararet; at ipsam clēmōnym largitionem non ordinatur ad eam gloriam.

Rufus finis hic solus voti, potest tripliciter se habere. 12 Primō, quando votum illud ordinatur ad malum cum finem obtinendum à Deo, vel ad gratas Deo agendas ratione illius mali obtent. Ut si quis Deo vocatur religio-
nis ingressum, si victoriā in bello inuitu, vel lice-
ita, vel feminata ad forniciandum obtinet, intendens
hoc votum Deo offerre, vt hac concedat; vel in gratia-
rum actionem pro obtento illo beneficio. Secundō, quando votum ordinatur ad obtinendum à Deo aliquod bonum ex mala aliquo confusore, vel ad gratas Deo agendas pro bono illo obtent. Ut si quis clēmōnym Deo promittat, si incolamus ex bello inuitu eusāfari, vel si filium ex concubina habuerit. Tertiō, quando votum ordinatur ad obtinendum malum finem ab ipsomet vobiente, vel ab aliis hominibus. Ut si quis promittat reli-
giōnem, ordinans non ipsum religionis ingressum, sed ipsum vobis, vt a videntibus compater vanam gloriam; vel ut magis sibi fidant, quoniam libertus furari valeat.

His ergo p̄missis, communis & verisimilis huius ques-
tionis decīsio est. Quando malus finis, siue mortaliter, siue
venialis, est finis ipsius rei promissum, votum est omnino
irritum. Quia tunc res promissa redditur iniqua ob illum
malum finem; ac proinde est votum rei mali. Similiter
est omnino irritum, quando est finis ipsius voti, referen-
do id votum ad Deum, pro eo mali fine obtinendo; aut
gratias agendis pro obtento. Ut constat in exemplis adhuc-
bitis n. p̄cedit primo modo. Quia inquit ille votor
dimidiā modis naturam voti penitus delimit. Cū
votatione sit, vt res per illud oblata acceptari à Deo
possit; Deus autem acceptare nequit aliquid sibi obla-
tum, vt auctor peccatis sit, nec in gratiarum actionem, quasi
illius

illius auctor fuerit. Vobis autem votum, quando malus finis est finis solius voti relati ad obtinendum illum aliud, quāna Deo vel ad obtinendum à Deo bonum ex tra-
mata confusore, gratiae agendum pro illo obtento, ut in exemplis adhucbitis n. p̄cedit, in secundo & tertio modo. Quia quando malus finis aliud intenditur, quam a Deo, nec est triplex finis, manet ipsa tres promissae immunita mali finis labo, & sic grata Deo, quāuis in ipso vobis videntia aucto-
re peccetur ratione illius mali finis. Quando autem votum refertur ad bonum ex mala con-
fusore, non refertur ad Deum id malum, ut bellum ini-
stum, vel fornicatio, sed bona naturalia inde confusore,
ut incolumentis & prolis suscepit, & utique ipsius
beneficia sunt. Atque ita docet Caietanus 2. 2. q. 88. art. 2.
dub. 4. & in Summa v. Votum, c. 2. Tabiena v. Votum, 2. fine. So-
tu lib. 7. de ieiun. q. 1. 2. dub. 1. circa 5. concl. Nauar. Summa c. 12. Hispana n. 30. & 31. Latina n. 30. & 31. & comment. 2. de regu. n. v. vers. Addo 13. Toledo lib. 4. Summe. c. 17. n. 16 & 17. Nauar. radere fitur lib. 2. c. 3. an nouis p. 2. diff. 7. n. 20. &
201. Angles florib. 2. p. q. v. de voto, a. 1. diff. 11. Aragon 2. 2. q.
88. 4. 2. dub. 1. circa 5. concl. Emmanuel & Summa v. Votum, n. 4. Azor lib. 11. infit. moral. c. 15. q. 3. Valencia 2. 2. diff. 6. q. 6. p. 2. dub. 2. Petrus de Ledesma 2. 10. Summe. irat. 10. c. 2. dub. 4. Manuel 2. 10. Summa c. 9. 4. n. 10. & 12. Quamvis disper-
ter in cau. in quo offertur votum ad obtinendum à Deo bonum ex malo confusore, dicens id votum non valere. Ut si habuerit filium ex concubina. Sed iure optimo exteti allegati contrarium tenent.

14 Arque idem omnino dicendum est de professione soli-
lēni, ob malum finem emissa; ea enim est irrita, si malus
ille finis sit finis castitatis, obedientiae, pauperitatis per eam
promissorum. Quia res illa ex malo fine affecta ex nequeant
à Deo acceptari, nec à praetato nomine Dei. Atque ita supponit Caietanus. Sotus, Nauar. c. 12. n. 32. Azor, Manuel n. p̄cedit. allegati, dum professionem tunc vobis dicunt, quando res promissum non ordinatur ad eum malum finem. Et in propriis terminis docet Nauar. commentario 2. de regular. num v. vers. Addo 13. Tabiena v. Votum, 2. fine. Arque idem dicendum est, si professio illa ordinaret ad malum finem obtinendum à Deo, vel gratias agendas pro
malō obtento; si enim irrita, sicut n. p̄cedit, idem diximus de votu de morte impensis.

15 Quod si roges, quale peccatum sit vobis ob malum finem? Armilla v. Votum, n. 2. & Angles n. 13. allegatus dicunt esse lethale votum mutuando inanem gloriam. Sed sic distinguendū est. Quando res promissa ordinatur ad malum finem, tale peccatum est sic vobis, quale est finis; ac proinde est finis est mortaliter, est mortale; si venialis, est
veniale. Quod bene docet Toledo, Aragon, Manuel alle-
gati n. 13. Et ratio est, quia carē promissū redditur mala
mortaliter vel venialiter, iuxta finis adiecti qualitatē.
At vobis rem mortalem est mortale, & vobis rem
veniale est veniale. (Vt diximus num. 9.) Quod intelligendū est cum limitationibus ibi positis. Quia eadem
ratione est. Et intellige, quando votum est simpliciter
Sienim sit professio sollemnis, aut vota simpliciter bienniū
Societatis seu veros religiosos constituenta, est mortali-
te, si finis venialis. Quia redditur iniqua ratione ta-
lis. At ea irrita rededit est mortaliter; vt de emittere
ea facte, probauit c. 1. n. 13. Quod si votum dirigitur ad ob-
tinendum à Deo malum illud, vel gratias Deo pro illo
obtentis agendas, existimocē mortale, est finis siue
venialis. Ducor, quia Caiet. Sotus, Aragon, Angles, Valentia, Pe-
trus de Ledesma, citari n. 13. atque hoc est blasphemiam.
Quia tributar Deo esse illud mala auctorem. At blasphemia
in quās mātra est inmortalis. (Vt probauit 1. 2. c. 2. n.
40.) Si vobis dirigitur id votum in finem malum aliud,
quam a Deo collaudandum; talis culpa erit id votum,
quam si finis sunt. Et hoc cōcenſeo verum, licet sic profi-
solematis. Quia non irritatur professio eo fine.

16 Ex his deducit se primū, minus recte sensisse Sotum,
& Aragon n. 13. allegatos, dum dicunt votum emissum
ab aliquo hac tege, si inuctum ex ludo, vel viuis reporta-
Summa Th. Sanchez pars II.

votum. Quod suffit *Valentia ibi, & Manuel 2. tom. summa c. 94 n. 12.* Quia si votum illud emitatur pro illa re iniuncta entitate obtinenda, tantum abest, ut licet votenti inducere Deum voto emfio, ad concordem instar cautele vniuersitatis ad illam materialem entitatem, ut potius teneat illam vitare; vptote cui malitia moralis coniuncta est. Si autem emitatur in gratiarum actionem pro illa iam obiecta. Deus minimè acceperat hanc gratiarum actionem, pro entitate illa habentem in le malitia imbibitam, & quam tenebatur votens Dei ipsius praecipito cauere. Quare non est simile, quando votum fit, si Deus dedit filium ex concubina: vel si votum euferit incolmis ex bello iniusto. Quamvis *Manuel nuper allegatus*, minus bene ea coniuxerit, dicens ea esse irriterent votum pro entitate Victoria iniusta, aut luci iniusta. Nam materialis haec entitas est pars peccati iniustitia, & prohibetur à Deo. At proles & incolunitas non sunt pars peccati, et si ab illo pendant.

20 Secundò deducitur, valere votum dandi aliquid pauperibus ex lucro ludi illiciti, non obnoxio restitutio, scilicet si illi obnoxium sit. Quia in priori lucrum est iustum, secus autem in posteriori. Sic docet *Azor allegatus n. 13.* Et similiter ob eandem rationem valer votum dande eleemosynas ex lucro per mercenarii acquisitione, vptote quod non est redditum. Ita *Angles eod. n. 13. allegatus.*

21 Tertius deducitur, communiter esse irritum votum metrictis sic votentis. Dabo eleemosynam, si hoc anno milie lucrata fuero metrictando. Quia ex pessime mens eius est, si Deus concescerit tot ad me hoc anno confluere meo corpore abusus, ut hoc lucrum comparem. Quare communiter votum dirigunt ad illum malum finem à Deo imperandum; ac proinde est blasphemum & irritum. Secus est, si mens est sincera, si illum boni lucri effectum obtinero, suppositis peccatis tanquam conditione. Quia lucrum illud iustum est; quamvis à peccato pendeat, in farinacoluminitatis ex bello iniusto.

22 Quartus deducitur, votum emfio Deo non peccandi, nisi cum certa femina, quandoque esse validum & quandoque irritum. Validum esset, si amore continentis seruanda emitteretur; exciperet autem votens illum feminam, eo quod se valde procluem ad forniciandum cum illa expertus, non aulus est illum in voto comprehendere; vel noluit se omnino ad continentiam obligare. At si eo voto se deincepsire fine, quia turpi illius feminae amore capras, intendit ab aliis se abstineno, potentiores ad frequentiorem cum illa coitum; vel quo illi placet, & vehementius ab illa redemetur, dum nosfam amore illius id votum illum emfio. Sic distinguendum est. Si ille malus finis sit finis rei promissae, votum est irritum. Si autem es malus finis eis voti finis, esset validum: iuxta regaliam n. 13. traditam. Quia tunc res promissa manet bona; nec votum ordinatur ad obtinendum aliquod malum à Deo, sed ab ea femina. Hinc intelligitur, quod tradit *Paludanus 4. d. 38. q. 1. ad finem*, dicens valere votum concubina non nubendi, non amore castitatis, sed ut placet tuo rivali, emfio. Et probat, quia eti finis sit manus; res promissa est bona. sed intellege, quando placere suo rivali, non est finis rei promissae; iuxta dictam n. 13. Ita *Caietanus 2. 2. q. 88. art. 3. dubio penit.* & ibi *Aragon fol. 99. 2. 12.* Addit *Caietanus* communiter id votum valere. Quia concubinae communiter intendunt se eo modo attrangere voto non nubendi, quo honestæ mulieres id votum emittunt, idque rurales intendunt. At credo communiter non valere: atque in dubio intentionis ita judicare. Quia nimirum mulierculæ haec, nec rurales amant, quam castitatem, nec eam intendunt; sed solum amorem corporum conservant, & desiderant in eo amore non violari. At proinde finis rei promissae est communiter turpis.

23 Quinto deducitur, valere votum delinquentis, qui promittit aliquid Deo, si non deprehensus fuerit in delicto. Ut bene docet *Armilla v. Votum. n. 3.* Vel si captus evanescit liber à pena. Ut bene docet *Azor lib. 11. institut. moral.*

1.5. q. 1. Quia non capi, & liberum evadere, bona sunt, eti ex malo actu pendent.

Tandem, quando omnibus circumstantiis diligenter perpenitus, res est dubia circa votum finem, sic distinguendum est. Si certum sit eum finem fuisse rei promissæ, vel voti, ordinando illud ad obtinendum eum finem à Deo, vel ad agendas gratias pro eo obtento: & tantum dubitetur, at finis sit malus, at bonus, votum non obligat. Quia est dubium tunc an materia promissa sit bona, an mala. Si enim is finis sit malus, erit mala, si bonus, erit bona. In quo dubio diximus n. 6. votum non obligare. Quod si dicas posse hunc bene implere sublatu eo malo fine, de quo dubitatur: id fateor, at hic non vult sublatu illo fine: & cum illo est dubium, at res sit bona vel mala.

Quare autem est dubium de sola applicatione illius mali finis, an scilicet, fuerit finis solius voti nil ad Deum referendo: & sic valuerit votum; & potius fuerit finis ipsius rei promissæ vel voti, referendo illud ad Deum, gratia illius mali ab eo impetrando, vel agendi illi gratias pro iam impetrato, & proinde irridentur votum. Tunc in hoc dubio præsumendum est in fauorem valoris voti, cuius verba sunt clara: & vt minus delictum præsumatur. Vt in simili probauit late cap. 2. fine. Quamvis *Talinea v. Votum. 2. fine.* dicat in sola religiosis professione presumi fauore eius non incicerre finem malum. Sed id non probat: & ideo non est admittendum. Quod si malitia & eius applicatio dubia sit, credo adhuc in voti fauorem esse præsumendum. Quia militant rationes ad ductæ c. 2. fine.

CAPUT VII.

Qualiter non obliget votum de rebus indifferenteribus: vel quando finis est indifferens, aut rei temporalis consecutio.

SUMMARIUM.

Quot questiones disputantur, & quando res dicitur indifferenter. Votum res indifferens, an *valentin. 2.*

An indegit dispensatione aut communicatione? n. 3.

An sic culpa id votum emittitur? n. 4.

Quot conditions exiguntur, ut votum rei indifferens obligetur? n. 5.

An votum non nndi in Sabbatho in honorem Beate Virginis valent? n. 6.

Quid de voto abstinendi ea die ab omni opere fruilitur? n. 7.

Quid de voto non vescendi ea die omnino aut quibusdam animalium participantur? n. 8.

Quid de voto abstinenti à capibus animalium, in honorem D. Ioannis, vel a carnibus cœsti in honorem D. Laurentii, vel omnino a carnibus? n. 9.

Quid de voto abstinenti ab omni cibo igne condito in honorem D. Laurentii? n. 10.

Quid de voto indumenti vestes albas in Sabbatho, & vel semper vestes albas; vel caplarem vestem B. Virginis, vel vestes honestas, vel vestes aperientes? n. 11.

Votum agendis urbem in qua sunt reliquias Sanctorum, causa solius urbis innivit, an *valentin. 11.*

Votum agendis tauro in anthonum honorem, an *valentin. n. 13.*

Quid de voto nocturnarum perulgatione? n. 14.

Quid de voto nunquam ingrediendi mare, vel nunquam equitandi, ratione periculi? n. 15.

Quid de voto abstinenti à talis ludo, vel cum talis persona, vel in talis domo? n. 16.

Quid de voto non forniciandi cum talis femina, vel in die festo abstinenti à talis opere? eti, relata facultate ad peccandum cum aliis, vel ad exercitanda alia serviticia; & similiter de quibus aliis operi voto? n. 17.

Quid de voto elemosyna ex certa pecunia erganda, & ut alia erga- non faciat? n. 18.

An votum nunquam ingrediendi domum, in qua sunt nulla peccati occasio erat, obligat, si postea peccandi occasio sit vel si alio ille putabat esse occasionem, vel vere erat, & censuit, & postea reuertit? n. 19.

Quid si id venit ad vietnam forniciandi occasione cum certa femina, & cesseret occasio in femina est illi occasio alterius peccati, ex abiit. & habuit alia, que ei forniciandi occasio? n. 20.

An in dabo, an materia sit indifferens, obligat votum? n. 21.

Pot. n. 21. invenit: summaria, que desiderantur.

Duplex

Duxplex quæstio tractanda est. Prior, quando materia voti est indifferens. Posterior, quando est bona, sed finis est indifferens, aut consecutio aliquius rei temporalis. Dicitur vero res indifferens, quæ se, nebona, nec mala est; & cuius aseccutio non magis est vtilis ad vitam æternam consequendam, quam eius præstatio. Ut bene docent *Richardus 4. disp. 3. 8. art. 1. q. 3. Angelus v. Votum. 1. n. 4.* *Sylvestris v. Votum. 1. q. 4. dict. 2.*

2 Circa priorem quæstionem, prima conclusio sit, votum rerum, quæ omnibus circumstantiis concurrentibus speccatis sunt indifferentes, et prorsus iritum. Quia cum votum sit actus religiosus, desiderat materiam culti diuinum detercentem. At indifferentes non sunt huiusmodi; ni enim ad Dei cultum referit, illa se vel aliter fieri. Conclusio est *D. Th. 2. 2. q. 88. 4. 2. & à nemine negatur.*

3 Hinc deducitur, nulla opus est dispensatione aut commutatione talis votis, vptote quod nullum obligationem patit. Ita *Caietanus 2. 2. q. 88. 4. 2. dub. 5. Sotus lib. 7. de usit. q. 1. art. 3. art. 2. concil. Nauar. Summa c. 11. n. 37. Palacos 4. d. 38. disp. 1. p. 82. col. 2. ver. Septimo si votet. Aragon 2. 2. q. 88. 4. 2. in dub. 1. art. 3. concil. Manuel 2. 2. tom. Summa c. 9. n. 6. Pet. de Ledesma 2. 2. tom. Summa, trah. 10. 4. 2. dub. 2. Quamvis aliqui dicant tunc est dispensationem petere. H. sunt D. Antonius 2. 1. p. 11. 6. 2. 5. 4. Angelus v. Votum. 1. n. 5. Sylvestris v. Votum. 1. q. 4. dict. 3.*

Secundò deducitur, culpam esse veniale votum rei indifferenter emittere. Est quidem culpa; quia est de materia illegitima; venialis autem, quia est illegitima, et quod sit vanagracia proinde est leuis culpa vanitatis. Ita *Aragon. Pet. de Ledesma. Manuel. precep. allegati. Toledo. 1. Sum. 1. 7. n. 14.*

5 Secunda conclusio. Vi votum rei ex indifferenter obligatur, quadrupliciter conditum desideratur. Prima est, vi concurredat aliqua boni finis circumstantia ipsam rem ex se indifferenter honestam reddens. Vi ingredi, vel non ingredi, tam domum, res est ex se indifferenter, si ibi est occasio peccandi votenti, non ingredi est bonum, ac subinde est legitima voti materia. Et contra si ingredi vestirent aliquo bono fine, vt solatio afficiendi infirmi ibi habitant, vel alio simili, est bonum & voti materia. Atque hanc docent *Richardus 4. d. 38. 4. q. 1. Caietanus 2. 2. dub. 5. & in Summa. 1. 7. fine. Et ibi Armilla n. 4. Sotus & Toledo 2. 2. tom. 3. allegati. Nauar. Summa c. 11. n. 28. Metina lib. 1. Summa c. 1. 4. 8. 6. Angles floribus 2. p. 9. vñica de voto. 4. 1. disp. 7. Azor lib. 11. institut. moral. c. 14. q. 5. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punitio 2. col. 6. dict. 3. Aragon. Manuel. Petrus de Ledesma: itati n. 3. Secunda conditio est, vt res illa indifferenter de le, sit apta & proportionata, vt illibono fini defuerit. Stein ad illum non conferat, non valebit votum; et quod adhuc maneat res indifferenter. Ut si in honore B. Virginis votaret quispiam fore, vt non preficeret sibi vngues in die Sabbathi; quamvis homines intentus sit bonus; et at quia non preficeret vngues sit illi fini inutile, maneat indifferens, & incepta mortuaria. Ita *Caietanus eod. dub. 5. Angles. Sylvestris. Sotus. Nauar. Palacos. Aragon allegatus n. 3. Angles. Valentia. Azor. Manuel. Toledo. Petrus de Ledesma. itati n. 3. Tertia est, vt ea res de se indifferenter, honestaque bona fini adiuncte, dirigatur ab ipso votenti ad eum. Si enim votantur quædam peccandi oportet, nec causam defuerit. Tercia est, ut res illa ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Et si speciali illius estus, a quo abstinet votum, non potest traherecur; atque quo le ea voluntate puitaer, eam abstinentiam votum. Tunc enim obligaret votum, vptote quod de causa abstinentia est.**

Secundò deducitur, votum de non edendis pedibus 8 porcinis aut manibus artificis in die Sabbathi, in honore B. Virginis, esse irritum. Quod nil ad B. Virginis honorum conferat ab his abstinerere; cum integrum sit votus se veloci animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Antonius 2. p. 11. 6. 2. 5. 4. Angelus v. Votum. 1. n. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Antonius 2. p. 11. 6. 2. 5. 4. Angelus v. Votum. 1. n. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata, ut specie relpectu votentis habetur præceptus animalium partibus, quæcumque fibi per votum non interdicta sunt. Ita *Petrus de Ledesma 2. 2. tom. Summa. trah. 10. 4. 2. dub. 2.* Sed priorem partem ita generaliter dictam non approbo; sed tunc tantum, quando abstinentia ab illo est promulgata

10. Votum autem abstinenti ab omnibus cibis igne condito in vigiliis die S. Laurentij in eius honorem, est vanum & iritum. Ut docet *Palacios* n. preced. allegatus. Quod tam non credo, sed existimo esse validum. Quod supponunt tanguam maius felum omnes DD. c. 5. n. 3. allegati. Et ratio est, quia est magna abstinentia his omnibus cibis priuari, soloque arborum fructus edere.

11. Quartu[m] deducitur, quid dicendum de voto induendi vestes albas in die fabbricarum memoriam virginitatis Decipara. *Sotus* n. 3. allegatus, ait id votum non esse omnino vanum; ac proinde indicat valere. Quia color albus virginitatem in memoriam reuocat. Et a *corn.* 5. allegatus ait valere votum feminis videnti tempore vestibus albis. Quod signum castitatis sint. At melius *Caser. Summa. v. Votum.* s. 2. paulo post prim. p. tradit votum videnti vestibus albis esse vanum & iritum. Quia parum ad eum finem conferunt. Si tamen personae conditionis est, ut speciale memoriom virginitatis Decipara et vestes illixieantur, credo valere votum. Quia adest specialis circumstantia cum usum ex se in differentem honestans. Similiter valet votum videnti capulari teste B. Virginis. Quia id in honorem Virginis cedit. Valer etiam votum videnti vestibus honestis. Nam id honoris diuini validè expeditus est. Si mulier ait bene. *Azor proxim. allegatus*, valere votum induendi vestes viles & asperas. Quia illud ad humilitatem, hoc autem ad penitentiam spectat.

12. Quintu[m] deducitur, votum aedebi virbum, in qua reliquie sanctorum sunt, non causa reliquias adorandi, sed verbis illius insinuanda, esse iritum; secus causa adorandi reliquias. Quia in priori causa res est in differentiis, & posteriori vero religio. Ita *Nauar. Summa Lat. c. 12. n. 12.* nempe, votum vel uranum generaliter præstatum nunquam intrandin aliquam dominum, nulla existenti causa speciali honestanti, quod ex se vanum & iritum est, tanquam de re in differentiis emissum, effici validum, si dominus illi in habitari posset incipiat a femina aliquam peccandi occasionem afferent. Quod quidem ita videntur, est minus verum. Quia cum votum a principio fuerit iritum, & quod vobis nulla honesta vitanda aliquius occasio causa adducatur sit; occasio subleque minime à votenti spectata non efficit votum conualefcere. Desiderabat enim ad suuarem, ut ad aliquum honestum finem id à votenti dirigatur. Iuxta dicta n.s. in 3. conditione. At erit vera sententia Nauarri, ut obliget id votum, quando a principio ductus est vobis aliqua occasio, quam per eum ibi esse putabat, quoniam enim ea occasio adfuerit, tenebitur eo voto; & si cetera semel, & postea redeat, redibit quoque votus obligatio; utpote quod non extinguita, sed susserat. Ut hec probauimus c. a. n. 4. & c. n. 50. Sed fortiter virget ad probandum sententiam Nauarri esse vniuersaliter veram, etiam quidam non honesta causa ducatur est votum: quia (vt dicimus c. 9. n. 2.) ad valorem votum non spectatur, ut materia sit apta tempore, quo votum fit, sed tempore, quo exequendum est. Ut votum audiendi quotidie facit a existentia mari, vel excommunicato emisum valeat; quoniam non obligetur pro tempore, quo est in mari, vel excommunicatione, quo est materia impossibilis aut illicita, sed pro tempore, quo possibilis & licita fuit. Similiter ergo votum non ingrediendi in quam villam domum, nullo honesto fine emissum, obligabit tempore, quo materia non fuerit in differentiis, quia incipit habitari a femina dante peccandi occasionem. Respondeo eam regulam deficere in causa, quo materia erat a principio omnino in differentiis; nam votum tunc est iritum, nec obligabit pro tempore, quo materia fuerit effecta bona. Ratio differentiae est, quia in exemplo adhibito voti audiendi quotidie facit a existentia mari, vel excommunicato, materia illa era de le possibilis & honesta, & cum vt taliter spexit votum, cum enim Deo id dicatur, noluit fe obligare pro tempore, quo id illicitum aut impossibile est; & ita ea materia erat apta voto. At materia differerat pro fusus inepta. Tum, quia nulla causa honestabatur. Tum, quia etiam quicquid honestum est illuc non ingredi, non id sufficit ad voti valorum, sed oportet, ut vobis est um finis honestantem spectaret, coquæ ducatur vobis. Ut diximus n.s. in 3. cond.

13. Sextu[m] deducitur, votum agitandi tauros in sanctorum honorem, esse iritum. Quia id ad eum cultum minimè spectat. Ita haberet in *Concio vlt. Tolentano* a. 2. decreto 26. & in *Bracharense vlt. actione 5. p. 2. 8.* & in *motu proprio Pj V. de agitatione taurorum*, qui quantum ad hoc non est reuocatus per motu proprium Greg. XIII. Imo, cum ibi precipiat, ne in diebus festiū agitentur, indicatur clara ea agitations in honoris sanctorum minime redundantur.

14. Septimu[m] deducitur, votum de nocturnis vigilis, vbi es es ab Episcopis interdicto, esse iritum. Ut interdicta sancitudo *Tolentana vlt. actione 20.* & in *Bracharense 4. actione 5. c. 24.* Vbi autem non sunt interdicti, existimat id valere. Quia est de re bona. Quia tamen ex iis pleraque absurdula lequantur, ob quod iure optimo in aliquibus dieceretur interdicere, multo sanius consilium erit a vota communare, & credo faciliter communatio indigere. Quia attendit hominum malitia, parum aut nihil in honorem Dei cedunt.

15. Octauu[m] deducitur, votum nunquam ingrediendi mare, & quod vobis in eo periculum passus sit, vel non equitandi, & quod ex equo occidet, esse iritum. Quippe est de re in differentiis, nullo honesto fine adiungit. Ita *Toledo lib. 4. Summa c. 17. n. 14.* Ad existimare, causa quo peculiare periculum a vobis afferent, ratione peculiari complexionis, aut impunitæ equitandi. Quia tunc finis honestus est.

16. Nonò deducitur, quid dicendum sit de voto abstinenti a tali ludo, vel cum tali persona, vel in tali domo, relata ludendi libertate aliis ludis, vel cum aliis personis, vel in alia domo. De qua re latè diximus lib. preced. c. 18. a n. 9. vñque ad 13.

17. Decimu[m] hinc deducetur aliquis, votum non fornicanus di cum certa femina, reliqua fornicanus cum aliis libertate, non esse validum, quando nulla est ea occasio specialis cum illa. Quia videatur eadem ratio, ac de voto non ludendi certo ludo, in quo non est peculiare occasio, quod est iritum. Nam et si non fornicanus cum ea femina bonum sit, non fornicanus potius cum illa, quam cum alia, minime concurrenti aliqua speciali ratione in illa, videat res in differentiis. Sed existimare id votum, ut communite remittatur, esse iritum. Quia abstinentia ab eius feminis concubitu, communiter ordinatur ad vindictam de illa su-

10. Si autem esset occasio, ratione cuius votum est in differentiis siebat rei honesta, & validum, cessabit pro tunica obligatio votum occasio illa redat. Ut diximus in p. 28. pro peregrinatione & redditu felicitatis. Votum Annae pro obtinendo filio 1. Reg. 1. Votum filiorum Israhel pro obtinenda victoria Numeri 21. Id est communis totius Ecclesiæ approbantis haec vota consensu receptum est. Atque ita docent *Hofmann. de Scriptis. 2. p. 5. & 6. Ioan. Andreas. n. Antonius.* Card. n. 2. q. 4. *Abbas* n. 5. *Anchar. m. 3. q. 2. Henricus n. 11. *Richard.* 4. d. 38. 4. 3. q. 2. & 3. *Maioribus* q. 1. *Abulfars. 30. Num. q. 9. 2. Angelus. V. Vot. m. 1. n. 4. & 9. *Sylvestris. Votum.* 1. q. 4. dicitur. & q. 7. *Sylvestris. Caetaneus.* 2. 1. q. 88. a 2. dub. 4. *Sotus lib. 7. de istis. q. 1. art. 3. ad finem corporis. vers. An vero votum. Palacios 4. dist. 38. dicitur. f. 81. 4. col. 1. ver. R.pondet ibi in differentiam.***

Sed difficultas specialis est, quando votum emititur pro histemporalibus obtainendis, que ex se in differentiis sunt, nec a votante refutantur ad alium superiorē finem, quo honestus est, sed in illo solis sicutur, an validum sit. Quidam autem non virtutis votum tei bonum, & quod finis sit in differentiis. Et id probant, quia ratio voti loquuntur, ut eius materia sit melior, quam contraria; id autem minimum peccat circa eius finem. Idem probat *Richardus* 4. d. 38. 4. 1. q. 2. ad 2. quia quoniam Deus non accepterat votum ob fastas temporales emissum, tamen meritiorum placentiam habet, ut a obligatio valida sit, ut postea per votum intentionem ad meliorem finem ordinetur. Ita docent *Richardus* i. b. & q. 5. *Angelus.* Votum. 1. n. 4. *Sylvestris.* Votum. 1. q. 4. dicitur. 2. *Palacios* n. preced. relatus.

Alij tamen iuriores sic distinguunt, sicut illa per votum promissa ordinetur ad hac temporalia à Deo affectuenda, vel ad agendas gratas pro eis obtentis, validum est votum; secus illi ordinetur ad eas aliunde, quam à Deo obtinetur. Quia voti materialia sunt, ut quoniam suo voto, & suis operibus intendit aliud tempore obtinere à Deo, vel pro illo obtento gratias agere, eo ipso Deum auctorem illorum bonorum esse facit. Atque proinde res illa vota pro missi conductae ad Dei honorem, & eis legitima voti materia. Quod non repertur, quando aliunde cas res obtinere intendit votens.

At loquendo de voto, cuius finis est res quædam in differentiis, sic diliguerunt eum. Si res illa in differentiis sit finis materie per votum promissa, & quod hæc materia solum ordinetur ad finem illam à Deo, vel aliunde aequalendum; votum est prouersus in differentiis; & ad nil obligat. Et ratio est, quia cum in moralibus species rei sumuntur à fini, talis est res, qualis est finis. Ergo si res illa in differentiis sit finis, ipsa quoque malam est, ita si finis sit in differentiis, ipsa quoque in differentiis est. At votum rei in differentiis non obligat. Exemplum huius sit, si quis votum in icinuum, illud tantum ordinans, ut sumptibus parcat, vulgo. Para ahorar, vel votum eleemosynam, ad solam daturam opinionem ausefendit; neutri rei promissa aliam finem honestam adiungit, utrum est votum. Si autem sit finis rei promissa, ordinando illam ad agendas Deo gratias pro illa re in differentiis obtentis, aut sit finis solus voti, ordinando illam, ut cum rem in differentiis obtineat, huc à Deo, sicut aliunde, aut ad agendas Deo gratias pro re in differentiis obtenta, valebit votum. Exemplum huius sit, quando vobis in icinuum, vel eam aemulnam, non ordinatis cas ad predictos fines obrinendos in differentiis, sed ordinatis ea ad gratias agendas Deo pro eis finibus in differentiis obtentis, vel non rem promissam, sed ipsum votum ordinat ad eos fines asequendos; aut ordinatis ipsum votum ad praedictam gratiarum actionem, valebit votum. Itaque tunc rautum non valebit votum hoc, quando res illa promissa ordinatur ad rem in differentiis aequalendum. Et ratio est, quia quando hue votum, hue res ipsa promissa ordinatur in gratiis actione Deo pro his obtentis, finis non est in differentiis, sed optimus. Eadem gratiarum actione, ad quam ordinantur, optima est, & Deus tanquam versus horum in differentiis auctor, utpote quia non mala sunt, acceptat sibi tanquam auctor gratias agi. Si autem sit finis voti solus ordinatus ad solam eius finis in differentiis affectionem; quoniam si hic finis sit omnino in differentiis, & proinde si rem

S V M M A R I V M.

An votum ob finem votum temporalium asequendarum, si simonia cum vobis videntur. 22.

An volunt ad votum, quando sit finis, qui a sequitur temporalium est, manu in differentiis? Reſeruāt hanc sententiam, p. 23. & 24. Explicatur sententia Auctori, p. 25.

An professo religione emisso ob finem in differentiis videntur. 26.

Qualis culpa sit, vobis, aut professo, aus vobis videntur. Societas Iesu ob finem in differentiis emisso, 27.

Votum ob temporalia asequendarum, qualiter emituntur communiter, & in dubio, an manus finis in differentiis, vel ita res promissa affectat, ut votum non obligat, ad obiectum, 28.

Votum non tendunt falso finis non amittunt rei familiaritatem, an vobis? 29.

An votum ad res temporales asequendarum sit condicionale, nec obligat antequam compararentur, vobis non comparari. 30.

22. QVÆSTIO posterior. An votum rei ex se honesto ob finem in differentiis, aut ad bona temporalia asequenda, non addito fine peculiare honestante, validum sit? Equidem nullo pacto est si diuinus invenit in votis temporalibus aequendos; aut ordinat ipsum votum ad praedictam gratiarum actionem, valebit votum. Itaque tunc rautum non valebit votum hoc, quando res illa vota spirituali enceritate, aut communitate spirituali cum temporalis, que simonia sunt. Sed dicendum est, ea vota esse licita, ac proinde valida. Quia hoc non est temporalia spirituali voto emere, aut cum illo communite, sed rem aliquam voto promissa Deo offerte, illa temporalia concedat, eamq; provocate illo voto emisso, ut concedat. Ptereterea, quia multa vota referuntur in factis literis, atque prospersuentus corrum appro-